

Pragmatismul care ne lipsește
Copyright © Alexander Mihai Popovici

Editor: Ion Victor Papa

Copyright © 2011 Editura Kondyli pentru actuala ediție.

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin Editurii Kondyli. Nici o parte a acestei cărți nu poate fi reprodusă sau transmisă sub nici o formă și prin nici un fel de mijloc, electronic sau mecanic, inclusiv prin fotocopiere și înregistrare magnetică, sau introdusă în orice sistem de stocare și redare a informației, fără permisiunea în scris a editorului.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
POPOVICI, MIHAI PAVEL
Pragmatismul care ne lipsește / Mihai Pavel Popovici
– București : Kondyli, 2011
ISBN 978-973-7602-05-3

316(498)

Cuprins

Introducere ix

Partea I	O SCURTĂ TRECERE ÎN ISTORIE
	Volohii 3
	România în Balcani 13
	Principii 24
	Comunismul... consecința logică a Bizanțului?! 29
Partea a II-a	POLITICUL
	Cultura politică 45
	Monopolul puterii politice 54
	România – sistem politic democratic? 63
	Criză politică sau criza clasei politice? 100
Partea a III-a	IMPLICAȚII ECONOMICE
	Tranziție 109
	Schema democrației 125
	Stâlpii democrației 140
	Patente, mașini, invidii și altele 150
Partea a IV-a	AMERICA ȘI EUROPA – O COMPARAȚIE CULTURALĂ
	Aspecte de fond 157
	Orient și Occident 169
	Amazoanele americane 184
	Particularități 192
	<i>Perioada 1940 – 2003</i> 201
	Romanian Education Foundation (REF) 209
	<i>Raportul REF</i> 215

Cea mai veche civilizație de pe pământ, mai veche decât cea din Orientul apropiat de pe Tigru-Eufrat, a fost pe Tisa-Dunăre: civilizația Vechii Europe. Era pașnică și matriarhală (nu autocratică), nu cunoștea războaie (nu avea arme și fortărețe) și nu era pregătită mintal pentru o invazie. Invazia indoeuropenilor războinici din Orientul apropiat a surprins-o și a distrus-o (așa cum, mai târziu, invazia europenilor a distrus civilizația americanilor nativi). Culturile Minos și Micene au supraviețuit la periferii. Grecii antici vorbeau cu respect despre cultura mai veche a teritoriilor din nord, ai cărei moștenitori se considerau a fi.

Eu cred că teologia populară, ca și, în general, folclorul nostru, încă păstrează urme ale societății matriarhale pașnice care a existat înainte de invaziile indoeuropene. Arheologia ne spune că acea societate nici măcar nu cunoștea noțiunea de arme, război sau rezistență contra unei invazii. De aceea a și fost luată ca din oală de invazia triburilor războinice din Orientul apropiat.

Volohii

Vsemirnaia Istoria – carte editată de Academia de științe a URSS în 1957 – vorbește de cronică cea mai veche a Rusiei Kievene (scrisă în jurul anului 1100 și numită *Povest vremennyh let*), care îi menționează în Pannonia și Transilvania în secolul nouă, deci înainte de venirea maghiarilor.

În carte se explică că «volohi» e același lucru cu valahi sau vlahi, care, de fapt, înseamnă populație vorbind latina vulgară. (Polonezii numesc și acum Italia «vlos» iar sârbii, dacă țin eu minte bine, îi zic «vloh»). Am tradus din rusește un fragment despre pătrunderea slavilor în bazinul Dunării: «În secolele șase-șapte, la granițele estice ale fostei Dacii și-au făcut apariția slavii, care au pătruns spre vest către Tisa și Dunăre și s-au stabilit alături de populația autohtonă de acolo. De la slavi, populația locală a primit numele de «volohi». Volohii sunt pomeniți pentru prima oară în cronică *Povest vremennyh let*, care menționează că spre sfârșitul secolului nouă ei trăiau împreună cu slavii în Pannonia și Transilvania.»

Câteva aspecte

Neamurile germanice desemnau prin cuvântul «vlah» populațiile de limbă romanică sau latinofone. De la ei, termenul a fost preluat de slavi, unguri, greci și turci. O lungă perioadă

de timp a existat o identitate etnică și legături strânse între vlahii carpațici și cei balcanici. Apusul puterii romane și bizantine, precum și apariția altor popoare în zonă a alterat ireversibil această identitate.

Sârbii și bulgarii numeau «vlahi» atât populația locală, cât și cea de pe coasta Dalmației și din Italia, nefăcând nici o diferențiere. Grecii îi numeau «romanoi» pe cei de pe coasta Dalmației și «romei» pe cei din Balcani. După ce Bizanțul a revenit în Balcani după o pauză de două sute de ani, au preluat denumirea de vlahi pentru populația latinofonă. Deci, în izvoarele bizantine, termenul de vlah, apărut prin filieră slavă, denumea o populație romanică, alta decât cea existentă în imperiul, asupra căreia oficialitățile pierduseră pentru o vreme controlul.

Petru și Asan invocau, ca argument suprem pentru recunoașterea oficială din partea papei Inocențiu al III-lea, ascendența romană a lor și a poporului pe care-l conduceau.

MPP:

The stronger dog *

There was a major rearrangement of the datings of the ancient history after 1970, due to the emergence of radiocarbon dating. It was believed before that the oldest civilization in the world, related to the transition from hunting and fishing to agriculture, had developed in the Tiger-Euphrat valley some 5 millenia B.C. and then brought to Europe by invading Indo-Europeans. The reinterpretation of old archeological data and the finding of new data has reversed the picture.

The picture that emerged was that the fertile Tissa-Danube valley was the hearth of the most ancient civilization in the world, a civilization of agricultors that emerged in the 7-th millenium B.C. It is now

called the civilization of the Old Europe. Its territory extended southwards to the Aegean Sea and Italy and eastwards to the Black Sea and beyond Nistru. There are many sites of major excavations, some of them near Beograd (at Vinca) and in the Tissa and Crish (Koros) valleys. In particular, the Vinca site has the thickest layer of cultural debris known to archeologists.

This civilization underwent two consecutive waves of invasions of Indo-European populations from Middle-East, going round the Black Sea both southwards and northwards. As always in such situations, the invaders eventually assimilated the higher civilization of the territories they conquered, but also did a lot of damage to it. The Mykenaeen and Minoean cultures were survivors at the outskirts. The archeological findings gave credibility to ancient Greeks, who wrote with respect about the older culture of the northern lands, of which they saw themselves as inheritors.

These Greeks also reported that the Tissa-Danube valley was, at that time, the most populous part of the world, after India. It has not been, and it could not have been, at any time, any vacuum there. It was one of the most civilized areas of the world (by the standards of that time). In fact, it was the most sought-after land to settle, the prize land for any conqueror. No wonder, when a third wave of invasions came, it was there where Attila settled, after having defeated the whole Europe. Yes, the stronger dog fucks!

I believe Attila was great, though, not because he defeated the whole Europe, but because he was quick at assimilating the local culture. He did not bring his culture from wherever he came, he found a culture in place and fitted into it. On reading the Niebelungen

saga you may notice that Attila is perceived, by the German petty kings that go to his court, as a peer, even as a recognized leader. The court itself is described in the saga as a marvel of carved wood (later examples of such marvels are well known in Maramuresh, for instance). Which brings us to an essential point for the archeology of those places: the local culture was based on wood, a perishable material.

There is the question of what languages were spoken in that area over time. We don't really know, but we can guess. It was the territory inhabited by Thracs (generically speaking), to which Dacs are known to have belonged. So the best guess is that, before Slavs settled in the region, the language there must have been not much different from that of Dacs, which is known to have evolved, in time, to the present Romanian. This guess is supported by the existence, for many centuries, of islands of people (known as Vlachs or Volochs) speaking proto-romanian dialects (some of them up to this day), outside the present Romania, over a very large territory, from northern Greece, to all over Bulgaria and Yugoslavia (one of them as far as Slovenia) and (yes!) Hungary. The existence of these islands is well-known to linguists. If Hungarian historians do not mention them, this is just plain dishonesty, in my view.

There was some discussion on the differences between the language of Dacs and the Latin. The puzzling moment was that so few words could be specified as being definitely not Latin. I tend to agree with the view that the two languages were in fact quite close, so the assimilation of the Latin went sort of naturally. At any rate, it is entirely wrong to assert that

all those foreign legions massacred a large part of the population (to the extent that there is no further discussion of Dacians in the history books after that), and eliminated even traces of the original language, culture, religion, etc.

There was never any massacre of the population reported. The province was called «Dacia Felix» precisely because of the harmony people lived in there.

It seems that a general pattern has existed: over time different tribes used to settle on the same territories and seem to have gotten along pretty well. Some absorbed others, some disappeared, some prospered, life went on. Even when there were conquerors and defeated ones, it has always been more reasonable to exploit local people than to kill them. We all carry in us genes from common ancestors, regardless of what language we speak now. Our different languages do not make us too different, or superior one to another either.

I believe I have explained by now why I cannot agree with the perception that Transylvania was «civilized» by Hungarians (or Germans, or whatever people). All these people worked together to build a civilization. It doesn't really matter whether some of them felt oppressed and others felt superior. I made already a point about local people getting along well in Transylvania, regardless of language, while looking at Romanians from the rest of the country as at sort of immigrants. The civilization in Transylvania is different, but the merit for this is to be shared by all the nationalities there.

Europe is so crowded and land possession is so important there. However, invoking history to make

territorial claims is plain stupid. The dynamics of population movement all across Europe has been so strong over time, that you can claim anything, if you start on this way.

There is a common pattern in history, concerning the migration of populations: tribes from less developed areas went to areas of higher civilization. There, they settled and either dissolved into the local population or, when they were numerous enough, dissolved into them the local population. In both cases, they assimilated the local civilization and further contributed to its development.

I do not mean to offend Hungarians, but they fit exactly into that general pattern. There is nothing wrong with having followed the general pattern. Something is, however, wrong, with trying to deny it.

*)

Câinele mai puternic

După 1970 s-a petrecut o rearanjare majoră a datelor istorice din antichitate, datorată apariției tehnicii de datare cu carbon radioactiv. Se credea în trecut că cea mai veche civilizație din lume, asociată cu perioada tranziției de la vânat și pescuit la agricultură, s-a dezvoltat în valea Tigru-Eufrat aproximativ cu 5 milenii Î.C. și a fost apoi adusă în Europa de către invaziile indo-europeene. Reinterpretarea vechilor date arheologice și descoperirea unora noi a inversat tabloul.

Imaginea care a rezultat a fost aceea că valea fertilă dintre Tisa și Dunăre a fost inima celei mai vechi civilizații din lume, o civilizație de agricultori care și-au

făcut apariția cu 7000 de ani Î.C. Este ceea ce se numește acum civilizația Vechii Europe. Teritoriul său se întindea la sud către Marea Egee și Italia, iar la est către Marea Neagră și dincolo de Nistru. Există multe situri de excavații arheologice, unele dintre ele lângă Belgrad (la Vinca) și în valea Tisei și Crișului (Koros). În particular, situl de la Vinca deține cel mai gros strat de rămășițe culturale cunoscut de către arheologi.

Această civilizație a trecut prin două valuri consecutive de invazii ale populațiilor indo-europene din Orientul Mijlociu, care au ocolit Marea Neagră îndreptându-se deopotrivă către sud și nord. Ca întotdeauna în astfel de situații, invadatorii au asimiliat în cele din urmă civilizația mai avansată a teritoriilor cucerite, dar i-au provocat totodată și o groază de neajunsuri. Culturile Micene și Minos au fost cele care au supraviețuit la periferii. Descoperirile arheologice au dat credibilitate grecilor antici, care au scris cu respect despre cultura mai veche a teritoriilor din nord, ai căror descendenți se considerau a fi.

Acești greci au menționat, de asemenea, că valea Tisa-Dunăre a fost la acea vreme cea mai populată regiune a lumii după India. Nu a fost, și nici nu putea fi în vreun fel, o zonă părăsită. A fost una dintre cele mai civilizate regiuni ale lumii (după standardele acelor timpuri). De fapt, a fost locul cel mai râvnit, premiul suprem al oricărui cuceritor. Nici nu-i de mirare faptul că, odată cu cel de-al treilea val de invazii, aici a fost locul unde s-a stabilit Attila, după ce învinsese întreaga Europă. Da, câinele mai puternic își ia partea leului!

Cred că Attila a fost într-adevăr mare, totuși, nu pentru că a învins toată Europa, ci pentru că a reușit să

asimileze rapid cultura locală. El nu și-a adus cultura de prin părțile de unde a venit, el a găsit una la fața locului și s-a integrat în ea. Citind Cântecul Nibelungilor, poți observa că Attila era văzut de către micii regi germanici care mergeau la curtea lui ca un egal, chiar ca un lider recunoscut. Curtea în sine e, de asemenea, descrisă ca o minunăție din lemn sculptat (mostre târzii ale unor asemenea minunății sunt bine-cunoscute în Maramureș, de exemplu). Ceea ce ne duce către un punct esențial pentru arheologia acelor locuri: și anume, cultura locală era bazată pe lemn, un material perisabil.

Se pune întrebaarea ce limbi se vorbeau în acea zonă la acel timp. Nu putem afirma că știm, dar am putea ghici. Teritoriul cu pricina era locuit de traci (general vorbind), din a căror ramură nord-balcanică se știe că făceau parte și dacii. Prin urmare, cea mai bună presupunere e aceea că, înainte ca slavii să se stabilească în regiune, limba nu trebuie să fi fost prea diferită de cea a dacilor, care se știe că a evoluat în timp către limba română actuală. Presupunerea e, de asemenea, susținută de existența, timp de mai multe secole, a unor grupuri izolate de oameni (cunoscuți sub denumirea de vlahi sau volohi) care vorbeau dialecte proto-române (dintre care unele s-au păstrat până în zilele noastre), în afara granițelor României de azi, peste un teritoriu foarte larg, care începe din partea de nord a Greciei și se întinde peste toată Bulgaria, Iugoslavia (în unele cazuri chiar până în Slovenia) și (da!) Ungaria. Existența acestor grupuri este bine-cunoscută lingviștilor. Dacă istoricii unguri nu le menționează, după mine, e doar pură necinste din partea lor.

Au existat ceva dezbateri cu privire la diferențele dintre limba dacilor și latină. Momentul încuietor a

fost că există atât de puține cuvinte despre care se poate spune că nu sunt cu siguranță de origine latină. Înclin să fiu de acord cu punctul de vedere conform căruia cele două limbi au fost, de fapt, foarte apropiate, prin urmare, asimilarea latinei a decurs într-un mod cât se poate de firesc. În orice caz, e total greșit să afirmi că toate acele legiuni străine au masacrat o bună parte a populației (în măsura în care nu există nici o discuție despre daci în cărțile de istorie de mai apoi), eliminând chiar și urmele limbii, culturii, religiei, etc. Nu a fost relatat niciodată vreun masacru al populației. Provincia era denumită «Dacia Felix» tocmai datorită armoniei în care conviețuiau oamenii acolo.

Se pare că a existat, într-adevăr, un șablon general: de-a lungul timpului, multe triburi au ales să se stabilească pe aceleași teritorii și se pare că s-au înțeles destul de bine între ele. Unele au absorbit pe altele, unele au dispărut, altele au prosperat, viața a mers înainte. Chiar și atunci când existau învingători și învinși, întotdeauna a fost mai profitabil să exploatezi oamenii locului decât să îi ucizi. Noi toți purtăm gene ale strămoșilor noștri, indiferent de limba pe care o vorbim acum. Limbile noastre diferite nu ne fac deloc prea diferiți, și nici superiori unul față de altul.

Cred că am explicat până acum de ce nu pot să fiu de acord cu impresia că Transilvania a fost «civilizată» de către unguri (sau germani, sau orice alte popoare). Toți acești oameni au lucrat împreună pentru a construi o civilizație. Nu contează cu adevărat dacă unii dintre ei s-au simțit oprimați și alții superiori. Eu mi-am format deja părerea cu privire la oamenii care conviețuiesc pașnic în Transilvania, indiferent de limba pe care o vorbesc, în timp ce îi privesc pe românii din restul țării